

**ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СРБИЈЕ
„ДР МИЛАН ЈОВАНОВИЋ БАТУТ“**

**UNIVERZITET U BEOGRADU
FARMACEUTSKI
FAKULTET**

**CENTAR ZA RAZVOJ FARMACEUTSKE
I BIOHEMIJSKE PRAKSE**

**ПРЕГЛЕД РЕЗУЛТАТА ИСПИТИВАЊА ЗАДОВОЉСТВА
ЗАПОСЛЕНИХ У ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА –
АПТЕКАМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 2015. ГОДИНЕ**

2016.

Извештај припремили:

Проф.др Љиљана Тасић

Дипл.фарм.спец. Јована Бркић

УВОД

Задовољство послом се може дефинисати као задовољство запосленог послом који тренутно обавља. На задовољство послом утичу како екстринзични, тако и интринзични фактори. Неки од интринзичних фактора су: ниво до кога запослени примењује своје знање у обављању посла и признања које од других добија за свој рад. У екстринзичне факторе спада сигурност посла, могућност за напредовање, плата и бонуси, као и услови рада (колеге, надређени, радно време, окружење) (1).

Незадовољни и демотивисани здравствени радници негативно утичу на пружање услуга здравствене заштите као и на пацијенте. Незадовољство послом негативно утиче на радне перформансе фармацеута, а такође повећава и грешке у издавању лекова (2).

МЕТОД

Истраживање задовољства запослених у свим здравственим установама – апотекама (у даљем тексту апотека) примарне здравствене заштите је спроведено 30. новембра 2015. године. У испитивању су учествовале апотеке у државном власништву, апотеке које се налазе у саставу домова здравља (у даљем тексту апотеке у саставу домова здравља) и апотеке у приватном власништву. Испитивањем су били обухваћени сви запослени присутни на послу тога дана.

Као алат у истраживању коришћен је упитник. Упитник је измењен у односу на алат који је коришћен у претходних шест година, тј. од 2009. године. Упитник који је коришћен до 2014. године је садржао 22 питања, а нови 23. Нови упитник садржи и питања која се односе на пол и старост запослених, а која су у упитнику коришћеном од 2009. до 2014. године искључена услед претходно добијених примедби да она доводе у питање анонимност испитаника. У оквиру питања која се односе на различите аспекте посла додата је и могућност да запослени заокруже одговор да се дато питање не односи на њих. Како питања „Када размишљате о послу у наредних пет година...“ и „Да ли поред посла који обављате...“ нису прилагођена за запослене у приватном сектору, ова популација испитаника је искључена при обради података који су се односила на ова питања.

Особама одговорним на нивоу установе је пре почетка истраживања достављено стручно-методолошко упутство „Методологија испитивања задовољства запослених у

здравственим установама у Републици Србији 2015. године – прилагођено за здравствене установе апотеке“ у коме је детаљно објашњен начин спровођења истраживања и унос података у Excel табеле. Након тога су резултати у електронском облику достављени Центру за развој фармацеутске и биохемијске праксе – Универзитет у Београду – Фармацеутски факултет где је вршена контрола и унос у централну електронску базу података. Методе дескриптивне статистике су примењене у обради података која је обављена у SPSS 22 софтверу. Истраживање задовољства запослених се у апотекама у саставу домова здравља и у апотекама у приватном власништву спроводи тек од 2013. године, и стога су већином резултати поређени само са претходне две године.

РЕЗУЛТАТИ

Резултате истраживања је доставило 313 апотека (37 у државном власништву, 32 у саставу домова здравља и 244 у приватном власништву). У односу на претходну годину знатно се повећао број апотека (за 103) који је доставио резултате истраживања. Међутим, повећао се само број апотека у приватном власништву који је доставио податке (за 109), а смањио број апотека у државном власништву (за 1) и у саставу домова здравља (за 5). Апотеке које су доставиле податке су следеће:

Апотеке у државном власништву: Суботица, Зрењанин, Кикинда, Сента, Вршац, Панчево, Сомбор, Врбас, Нови Сад, Сремска Митровица, Лозница, Шабац, Ваљево, Велика Плана, Смедерево, Смедеревска Паланка, Пожаревац, Крагујевац, Јагодина, Параћин, Бор, Зајечар, Ужице, Горњи Милановац, Чачак, Краљево, Нови Пазар, Крушевац, Ниш, Прокупље, Пирот, Лесковац, Бујановац, Врање, Косовска Митровица, Гњилане, Београд

Апотеке у саставу домова здравља: Бачка Топола, Мали Иђош, Житиште, Српска Црња, Нови Бечеј, Ада, Кањижа, Нови Кнежевац, Чока, Алибунар, Бела Црква, Ковин, Опово, Планиште, Бач, Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беочин, Бечеј, Жабал, Србобран, Темерин, Тител, Инђија, Пећинци, Рума, Стара Пазова, Свилајнац, Ћуприја, Тутин, Дољевац, Бела Паланка

Апотеке у приватном власништву: *Суботица*¹ – А.М. Pharm, Гален плус, Domus Pharma, Здравље, Medix, Пилула Плус, Pharmavit, Фармамед, Хигија-СУ; *Зрењанин* – Алба, Грација, Липа 1, Нана, Свети Сава, Sempervivum, Сент Андреја, Танин, Нурегісум; *Кикинда* – Ki-Pharm, Лекофарм, Неофарм, Стеса-Лек, Флуид-Фарм; *Панчево* – Алтеа, Диона, Здравље, Кинга Фарм, Мелем, Миралек, Пандора; *Сомбор* – Випера, Златни лав, Ирис; *Нови Сад* – Belladonna, Биљана Л, Бистрица, Бојана Лек, Вива, Вива плус, Викторија, Гален, Јанковић, Јања, Корона, Либра, М&Р Duga, Медика нова, Мелем,

¹ Град представља седиште управног округа у коме се налази седиште апотеке

Новолек, Проф-Фарм, Тилиа, Феникс-Апотека, Флос, Херба, Хигија, Цвејић, Центар, Цер; **Сремска Митровица** – Дан, Зегинфарм; **Шабац** – Belladonna-Богатић, Belladonna-Лозница, Гајић, Здравље, Иридис, Камичак, Лекофарма, Медекс, Medico Viva, Мелем, Мелиса, Рајић, Тија-Фарм, Цавић; **Ваљево** – Атлић, Biopharm, Вегафарма; **Смедерево** – Здравље Плус, Нена, Паланка Лек, Плана Л, Ремедија, Свети Сава; **Пожаревац** – Геофарм-Свети Сава, Здравље, Селић, Шеки-Тилиа; **Крагујевац** – Венера, Venera Pharm, Здравље, Нана+, Oto Medicalpharm, Porodična Apoteka Group, Pharma Plus, Tea, Tea Pharm, Фармалек, Центар; **Јагодина** – Александар, Алоја, Арника, Belladonna, Вељковић, Виола, МС-фарм, Сунце-плус, Florapharm; **Бор** – Belladonna, Вељковић, Обекс, Сана; **Зајечар** – Адонис, Medic pharm; **Ужице** – Вида, Лек плус, Трг, Хигија; **Чачак** – Ива, Крсмановић, Neven Pharm; **Краљево** – Aleksandar pharm, Беофарм, Валеофарм, Inpharma, L-Zanapharm, M&M Pharm, Medicanam, Мелем, Невен, Радосављевић, Симко Фарм, Тамарис, Нугија; **Ниш** – Астра Лек, Вива, Вита Фарм, Дона фарм, Mega Pharmacy, Melissa, Мирус, Невен, Nevenpharm, Пет-Сар Фарм, Ремедиа, Фармакоп; **Пирот** – Антић, Belladonna medik, Снежана; **Лесковац** – Бардић, Белмедик Центар, Бенефарм, Вива, Вива два, Eterna pharm Guberevac, Живот, Здравље, Zdravljerpharm, Јасмин-Фарм, Медика, Мелем-Бојник, Мелем-Лесковац, Мелем Два Плус, Фармаком, Џунић; **Врање** – Анафарм, Додић, Лаза фарм, Laktovit-Ph, Лек, Pharma Medika, Сања Фарм, Свети Никола, Хигија-Фарм, Цвелек-фарм; **Прокупље** – Булевар, Ђорђевић, Лек, Липа; **Београд** – Агапе, Alba Graesa Pharm, Alitora Pharma, Almil Farm, Апо Про, Бајфарм, Бену, Вео Pharm, Божиња здравља, Боквица, Вива, Вива Б Плус, Вита, Вита Лонга Фарм, Galen Pharm, Диоика, Дрен Фарма-Апотека, ДХФ, Е-фарм, Emily Pharm, Еугениа, Euromedic, Жини, Звончица лек, Иванчић и син Фармација, Ирис-М.С, Jonex Pharm, K-pharma, Козмофарм, Кумодраж II, Лаурис, Лек, Лена Фарм, Лептир, Lilly drogerie, Лора, М-здравље, Магистра Живановић, Мајана, Марех, Марифарм, Маслачак, Маслачак-Лазаревац, Милетић плус, Milla Pharm, Младост, Молика, Multi Farmасија, Н, Нада, Невен, Niborpharm, Оаза здравља, Орлеан Плус, Пет Плус, Puls Pharm, R-Pharm, Раденковић, Санолабор, Sing Pharm, Срећковић, Тајм Фарм, Фарманеа, Health&Beauty, Хеба, Westpharm

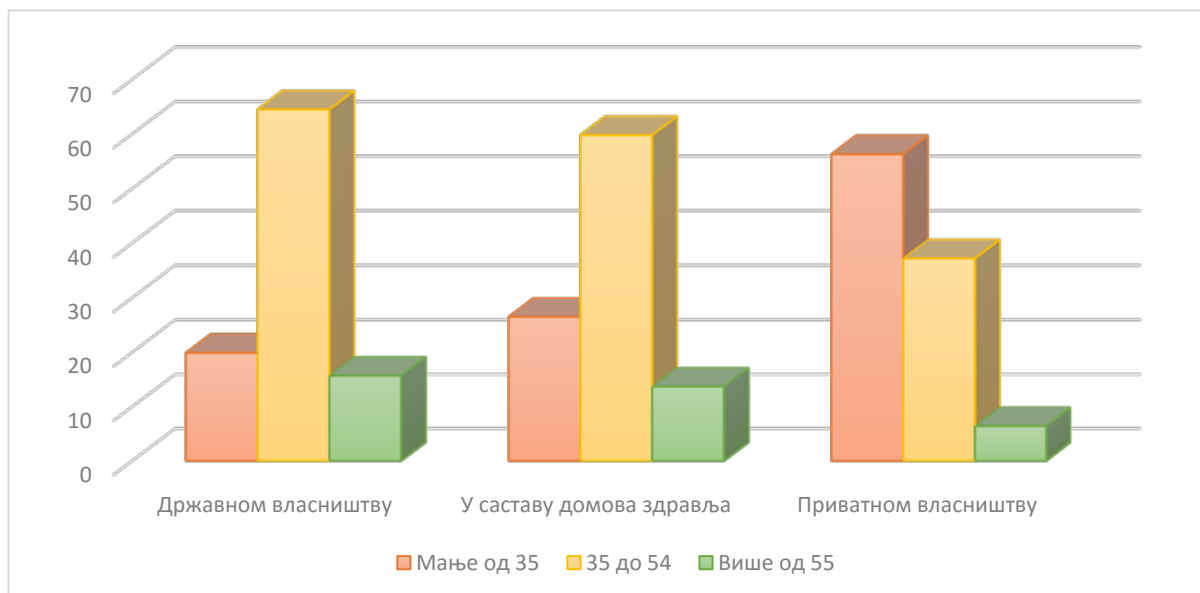
Укупно је подељено 7237 упитника запосленима у апотекама и од тога је попуњено 6483 упитника. Одзив испитаника износи 89,6% (табела 1). Број попуњених упитника се повећао у односу на 2014. годину за 546, што је и очекивано јер се повећао број апотека које су доставиле резултате истраживања. Повећао се и укупан одзив запослених у апотекама за 0,5% у односу на 2014. годину, али је истовремено смањен у апотекама у државном власништву и апотекама у саставу домова здравља (за 1,3% и 2,9%, респективно).

Табела 1. Одзив запослених у апотекама, Србија, 2015.

	Број апотека	Укупан број запослених	Број запослених присутних на послу 30.11.2015.	Број подељених упитника	Број попуњених упитника	Одзив запослених у апотекама (%)
Државном власништву	37	4689	4164	4160	3534	85,0
У саставу домова здравља	32	364	313	313	291	93,0
Приватном власништву	244	3301	2770	2764	2658	96,2
Укупно	313	8354	7247	7237	6483	89,6

Већина запослених у апотекама су особе женског пола (90,8%), старости од 35 до 54 година (53,2%). У апотекама у приватном власништву већином раде запослени старости мање од 35 година (56,3%), а у апотекама у државном власништву и у саставу домова здравља запослени су већином старосне доби од 35 до 54 година (64,5% и 59,8%, респективно) (графикон 1).

Графикон 1. Дистрибуција одговора запослених у апотекама према старости, у процентима, Србија, 2015.

Увођење додатних категорија у оквиру питања које се односи на занимање запослених у новом упитнику (лекар, медицинска сестра/техничар, здравствени радник – друго занимање), као да је довело до забуне или пак негодовања међу запосленима у апотеци, те је знатан број њих заокружио да је њихово занимање лекар или медицинска сестра/техничар.

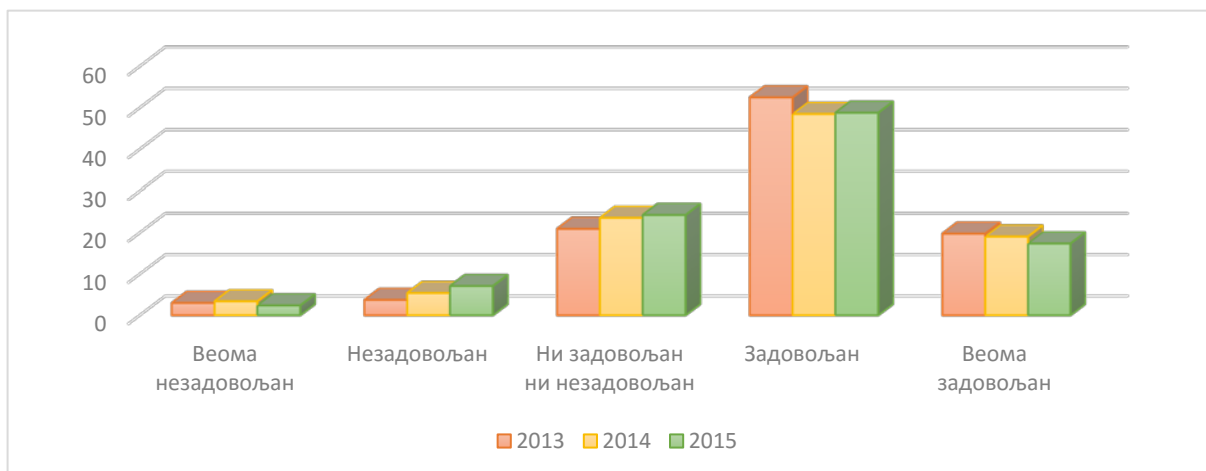
Дистрибуција запослених у апотеци према занимању које су навели у упитнику: 1,7% су лекари, 18,5% су медицинске сестре/техничари, 64,8% су здравствени радници – друго занимање, 1,8% су здравствени сарадници, 7,5% су административни радници и 5,7% су технички радници. На руководећој функцији се налази 18,2% од укупног броја запослених. У табели 2 је приказана дистрибуција запослених према занимању које су навели у упитнику.

Табела 2. Дистрибуција одговора запослених у апотекама према занимању, у процентима, Србија, 2015.

	Државном власништву	У саставу домова здравља	Приватном власништву
Лекар	1,6	2,8	1,8
Медицинска сестра/техничар	18,2	22,2	18,5
Здравствени радник – друго занимање	57,6	67,0	74,0
Здравствени сарадник	2,6	1,0	0,9
Административни радник	11,2	5,9	3,0
Технички радник	8,9	1,0	1,8

Када се посматра опште задовољство послом међу запосленима у апотекама уочава се да се оно од 2013. године константно смањује. У 2015. години се повећао проценат запослених који су незадовољни и веома незадовољни (за 0,7% у односу на 2014. годину и за 2,8% у односу на 2013. годину) као и проценат ни задовољних ни незадовољних (за 0,7% у односу на 2014. годину и за 3,3% у односу на 2013. годину), а проценат задовољних и веома задовољних се смањило (за 1,4% у односу на 2014. годину и за 6,1% у односу на 2013. годину) (графикон 2). Када се саберу проценти задовољних (48,8%) и веома задовољних (17,4%) запослених послом у 2015. години, констатује се да је приближно две трећине запослених задовољно послом који обавља у апотеци.

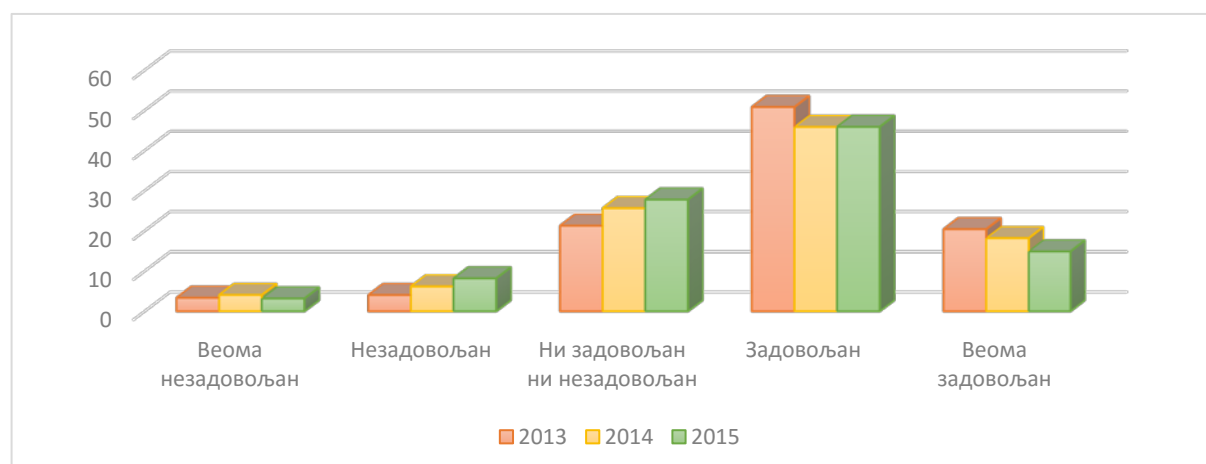
Графикон 2. Дистрибуција одговора запослених у апотекама према општем задовољству послом, у процентима, Србија, 2013–2015.

Као и претходне године, запослени у апотекама у саставу домова здравља су оценили задовољство послом са најнижом просечном оценом (3,51), затим следе запослени у апотекама у државном власништву (3,61), а највишу просечну оцену задовољства су имали запослени у апотекама у приватном власништву (3,88).

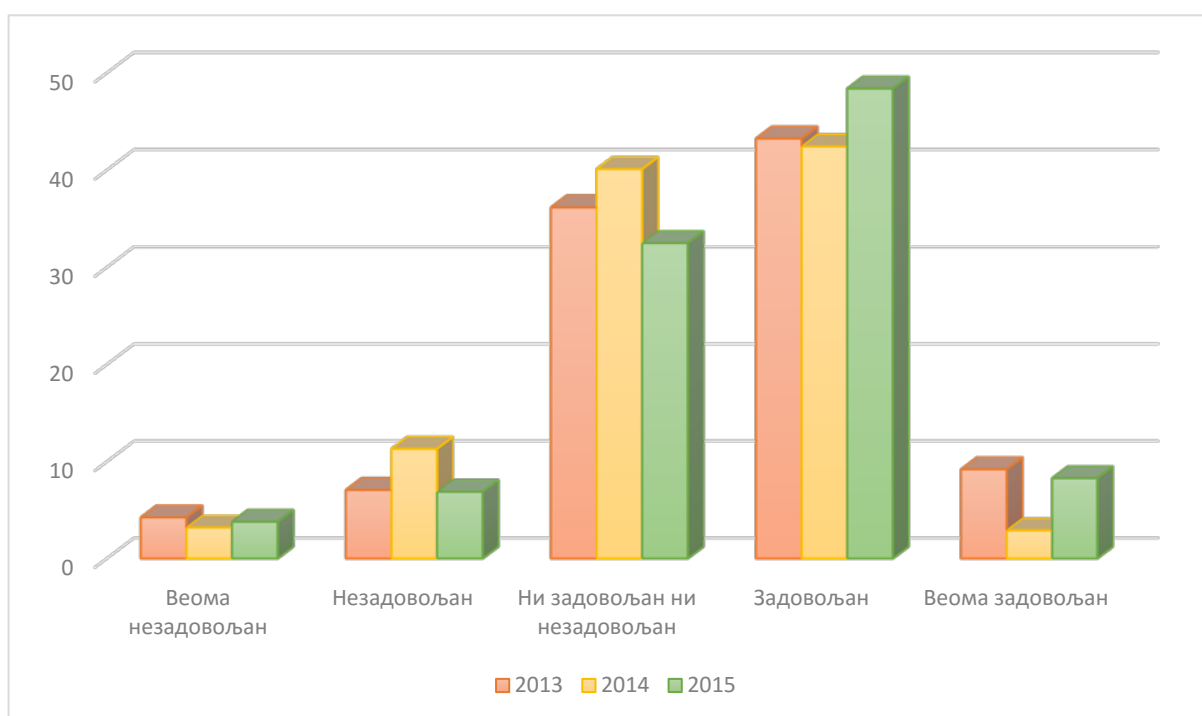
У апотекама у државном власништву опште задовољство послом се константно смањује од 2013. године: проценат запослених који су незадовољни и веома незадовољни се повећао (за 1,1% у односу на 2014. годину и за 4,0% у односу на 2013. годину) као и проценат ни задовољних ни незадовољних (за 2,1% у односу на 2014. годину и за 6,5% у односу на 2013. годину), а проценат задовољних и веома задовољних се смањило (за 3,3% у односу на 2014. годину и за 10,5% у односу на 2013. годину) (графикон 3).

Графикон 3. Дистрибуција одговора запослених у апотекама у државном власништву према општем задовољству послом, у процентима, Србија, 2013–2015.

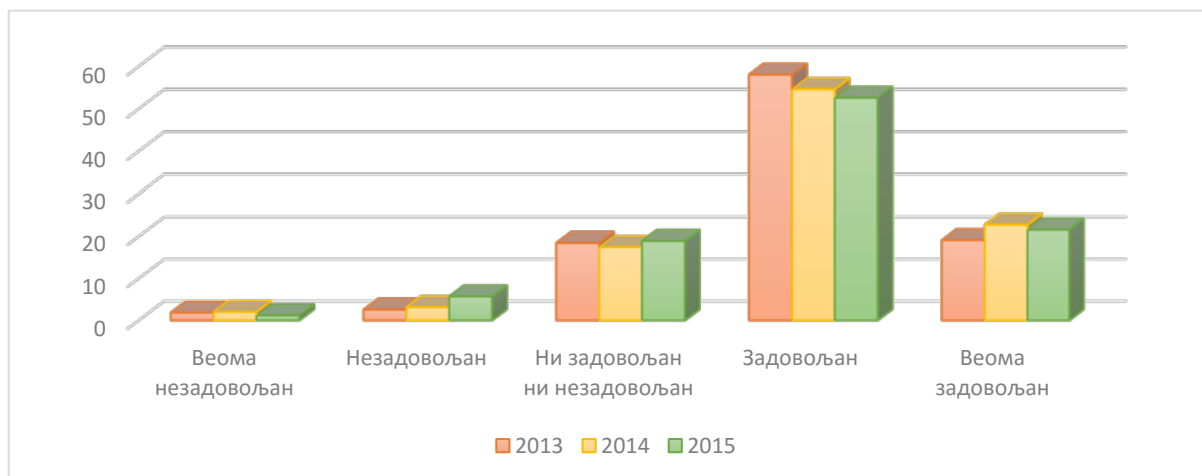
Иако је претходне године опште задовољство послом међу запосленима у апотекама у саставу домова здравља било смањено у односу на 2013. годину, ове године се уочава пораст задовољства. Удео запослених који су задовољни и веома задовољни се повећао (за 11,4% у односу на 2014. годину и за 4,2% у односу на 2013. годину), а смањило се удео незадовољних и веома незадовољних (за 3,8% у односу на 2014. годину и за 0,6% у односу на 2013. годину) као и проценат ни задовољних ни незадовољних (за 7,6% у односу на 2014. годину и за 3,7% у односу на 2013. годину) (графикон 4).

Графикон 4. Дистрибуција одговора запослених у апотекама у саставу домова здравља према општем задовољству послом, у процентима, Србија, 2013–2015.

Међу запосленима у апотекама у приватном власништву забележено је смањење општег задовољства: проценат задовољних и веома задовољних се смањило (за 3,2% у односу на 2014. годину и за 3,0% у односу на 2013. годину), а повећао се проценат незадовољних и веома незадовољних (за 1,7% у односу на 2014. годину и за 2,5% у односу на 2013. годину), као и број ни задовољних ни незадовољних (за 1,4% у односу на 2014. годину и за 0,5% у односу на 2013. годину) (графикон 5).

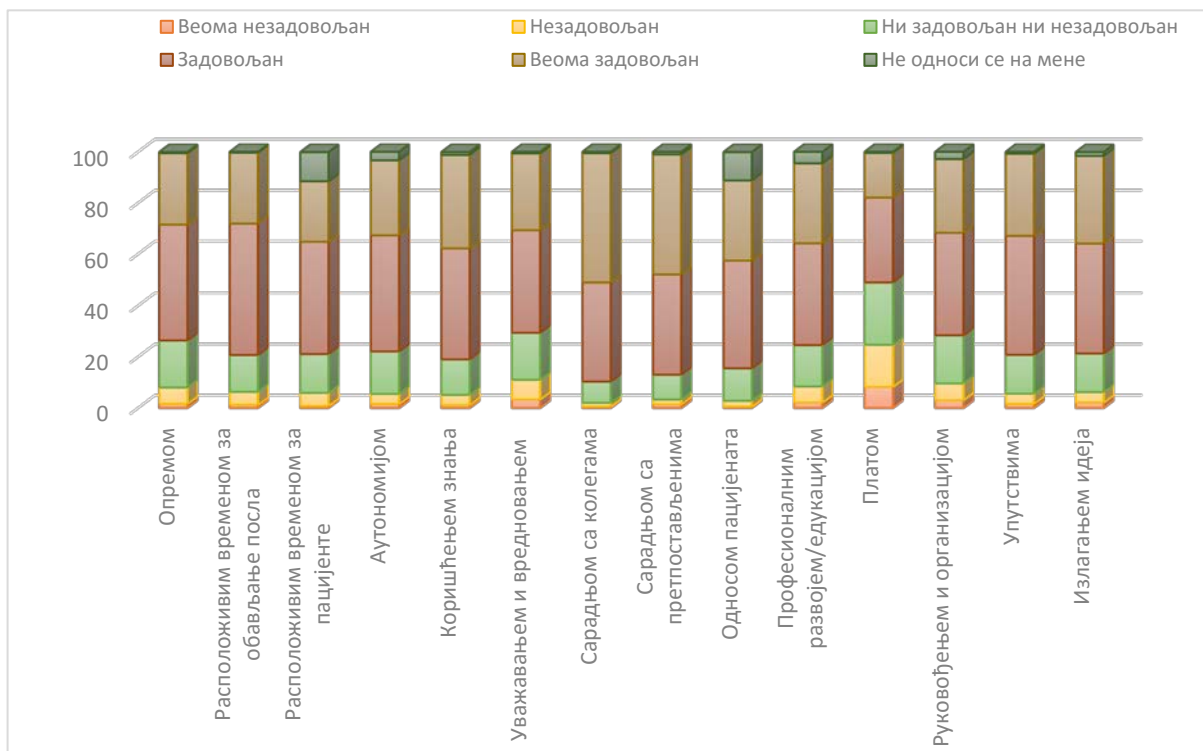
Графикон 5. Дистрибуција одговора запослених у апотекама у приватном власништву према општем задовољству послом, у процентима, Србија, 2013–2015.

Запослени на руководећој функцији су задовољнији послом у односу на запослене који нису руководиоци, а просечне оцене задовољства ових категорија запослених износе респективно 3,82 и 3,70.

Просечна оцена задовољства запослених у апотекама се за различите аспекте посла креће од 3,35 до 4,38. Запослени у апотекама су најнезадовољнији платом, а најзадовољнији непосредном сарадњом са колегама (графикон б).

Графикон 6. Дистрибуција одговора запослених у апотекама према задовољству одређеним аспектима посла, у процентима, Србија, 2015.

Свим аспектима посла (14 аспеката) су најнезадовољнији запослени у апотекама у саставу домова здравља, а најзадовољнији су запослени у приватним апотекама (табела 3).

Табела 3. Просечна оцена задовољства запослених у апотекама одређеним аспектима посла, Србија, 2015.

Задовољство запослених поједииним аспектима посла	Државном власништву	У саставу домова здравља	Приватном власништву
Опремом	3,73	3,61	4,21
Расположивим временом за обављање посла	3,98	3,78	4,04
Расположивим временом за пацијенте	3,91	3,86	4,01
Аутономијом	3,89	3,79	4,17
Коришћењем знања	3,98	3,91	4,31
Уважавањем и вредновањем	3,74	3,66	4,06
Сарадњом са колегама	4,27	4,26	4,53
Сарадњом са претпостављенима	4,21	4,10	4,43
Односом пацијената	4,12	3,93	4,19
Професионалним развојем/едукацијом	3,81	3,68	4,18
Платом	3,12	2,45	3,77
Руковођењем и организацијом	3,69	3,52	4,16
Упутствима	3,94	3,79	4,21
Излагањем идеја	3,91	3,82	4,25

У односу на 2014. годину задовољство запослених опремом са којом раде се благо повећало (просечна оцена се повећала за 0,06 и износи 3,92). Просечна оцена задовољства запослених опремом се смањила само код запослених у апотекама у државном власништву (за 0,03 и износи 3,73), али се повећала код запослених у апотекама у саставу домова здравља (за 0,13 и износи 3,61) и у апотекама у приватном власништву (за 0,11 и износи 4,21). Повећање задовољства запослених у апотекама у

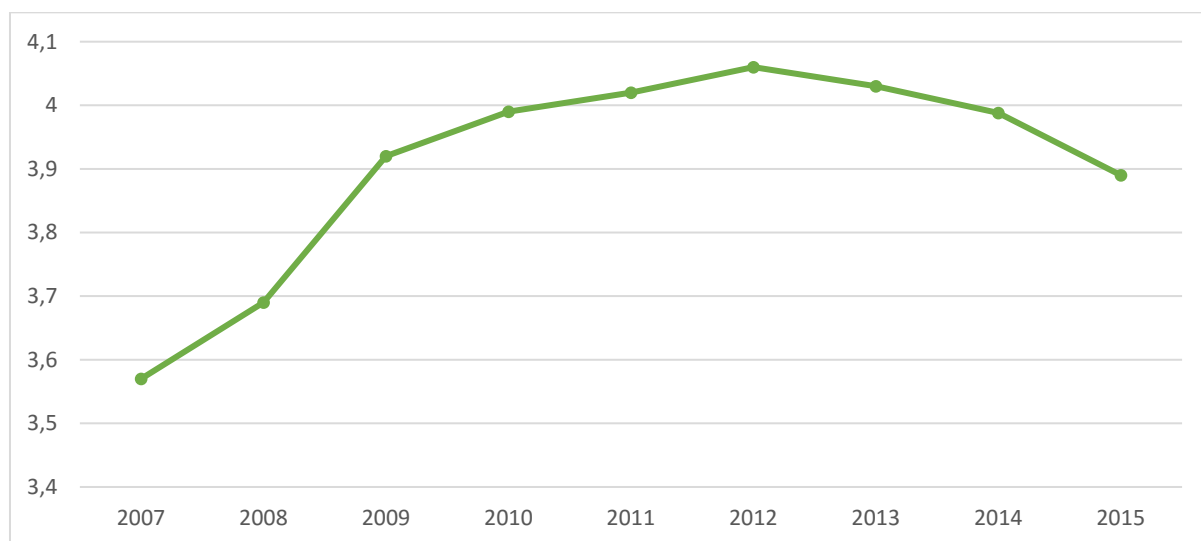
саставу домова здравља опремом са којом раде вероватно је последица увођења нових софтвера за рад у одређеном броју ових апотека.

У односу на 2014. годину, просечне оцене задовољства запослених расположивим временом за обављање послова су се повећале код запослених у свим апотекама – у апотекама у државном власништву (за 0,12 и износи 3,98), у апотекама у саставу домова здравља (за 0,28 и износи 3,78) и апотекама у приватном власништву (за 0,18 и износи 4,04).

Уведено је и ново питање које се односи на задовољство запослених расположивим временом за рад са пацијентима. Просечна оцена задовољства овим аспектом износи 3,95. Запослени у апотекама у саставу домова здравља су оценили задовољство расположивим временом за рад са пацијентима са најнижом просечном оценом (3,86), затим следе запослени у апотекама у државном власништву (3,91), а највишу просечну оцену задовољства су имали запослени у апотекама у приватном власништву (4,01).

Просечна оцена задовољства запослених аутономијом у обављању посла се у односу на претходну годину благо повећала код запослених у апотекама у саставу домова здравља (за 0,08 и износи 3,79), а благо смањила код запослених у апотекама у државном власништву (за 0,10 и износи 3,89) и код запослених у приватном власништву (за 0,01 и износи 4,17). Од 2007. до 2012. године задовољство аутономијом у обављању посла је расло међу запосленима у апотекама у државном власништву, али се у претходне три године бележи благи пад (графикон 7).

Графикон 7. Просечна оцена задовољства запослених у апотекама у државном власништву аутономијом у обављању посла, Србија, 2007–2015.

Посматрајући задовољство запослених могућностима да користе своја знања, способности и вештине у односу на претходну годину, уочава се да су се просечне оцене задовољства повећале код запослених у свим апотекама – у апотекама у државном власништву (за 0,08 и износи 3,98), у апотекама у саставу домова здравља (за 0,30 и износи 3,91) и апотекама у приватном власништву (за 0,15 и износи 4,31).

У упитник је додато и питање које се односи на задовољство запослених уважавањем и вредновањем њиховог рада, и просечна оцена задовољства запослених за овај аспект износи 3,86.

Просечне оцене задовољства запослених непосредном сарадњом са колегама су се повећале код запослених у свим апотекама у односу на 2014. годину – у апотекама у државном власништву (за 0,13 и износи 4,27), у апотекама у саставу домова здравља (за 0,36 и износи 4,26) и апотекама у приватном власништву (за 0,11 и износи 4,53).

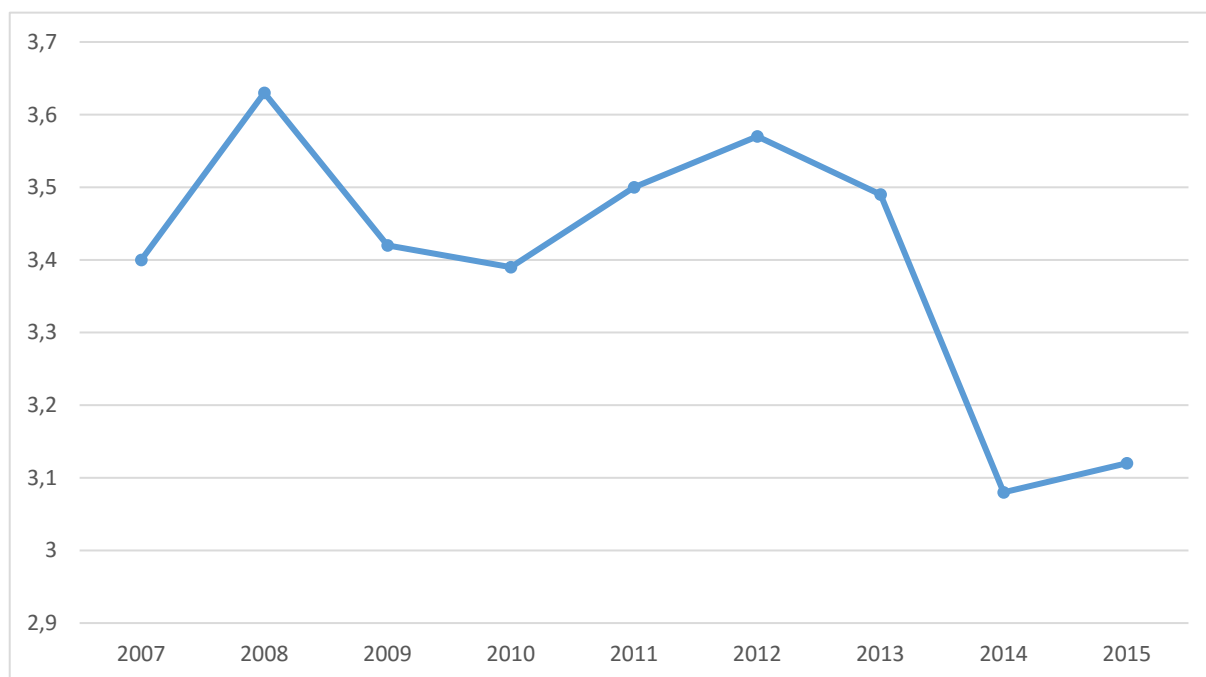
Ове године запослени су поред задовољства непосредном сарадњом са колегама оцењивали и задовољство непосредном сарадњом са претпостављенима, и просечна оцена износи 4,30.

У упитник је уведено и питање које се односи на задовољство запослених односом пацијената према њима. Просечна оцена за овај аспект износи 4,14.

Два питања која су се односила на задовољство запослених могућностима за професионални развој и континуирану едукацију су склопљена у једно и просечна оцена износи 3,96.

У односу на 2014. годину задовољство запослених платом се благо повећало (просечна оцена се повећала за 0,11 и износи 3,35). Просечна оцена задовољства запослених у апотекама у државном власништву финансијском надокнадом за рад се благо повећала у односу на претходну годину, иако је знатно нижа у односу на период 2007-13. година (графикон 8). Знатно смањење задовољства запослених у апотекама у државном власништву финансијском надокнадом за рад у односу на период 2007-13. година је директна последица финансијске кризе у њиховом пословању (што се препознаје као блокада рачуна појединих апотека у државном власништву).

Графикон 8. Просечна оцена задовољства запослених у апотекама у државном власништву финансијском накнадом за рад, Србија, 2007–2015.

Уведено је и питање које се односи на задовољство запослених руковођењем и организацијом рада у установи, а за које просечна оцена износи 3,87.

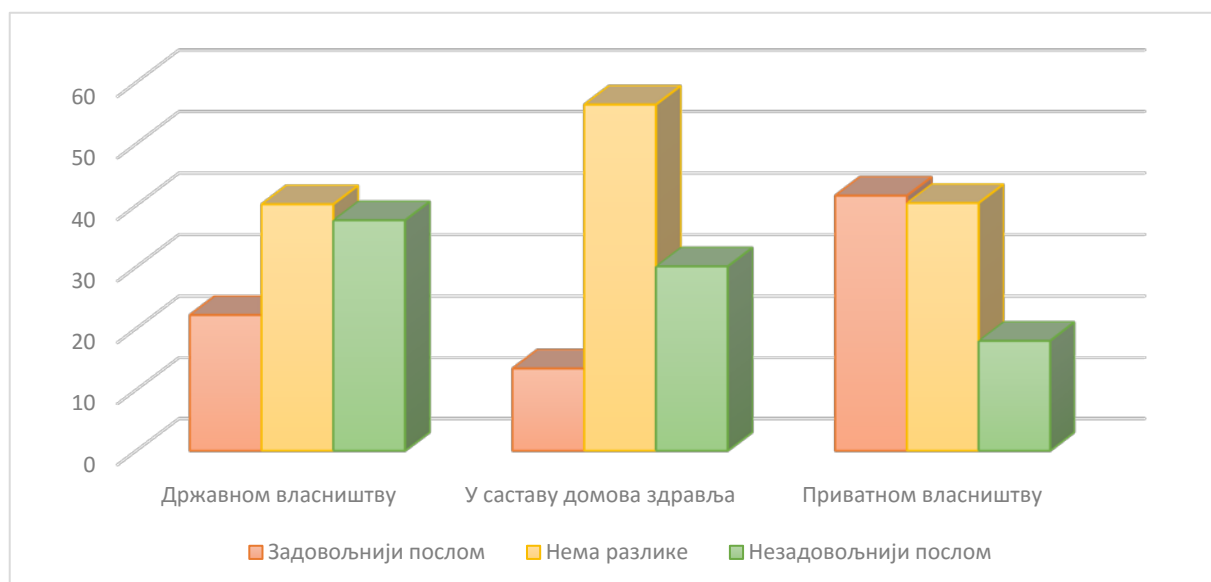
Задовољство запослених јасноћом упутстава која добијају од претпостављених је у односу на претходну годину код запослених у апотекама у државном власништву смањено (просечна оцена се смањила за 0,02), а повећано код запослених у апотекама у саставу домова здравља (просечна оцена се повећала за 0,08) и код запослених у апотекама у приватном власништву (просечна оцена се повећала за 0,05).

Задовољство запослених могућностима да своје идеје изнесу претпостављенима се у односу на претходну годину благо повећало (просечна оцена се повећала за 0,03 и износи 4,05).

Три питања која су се односила на процену емоционалне и физичке исцрпљености повезане са послом, као и мере у којој запослени осећају умор при помисли на посао су замењена једним питањем које се односи на процену напетости, стреса или притиска који запослени осећају приликом обављања посла. Велики удео запослених, чак 20,9% њих се не осећа нимало напето, под стресом или притиском на послу. Највећу напетост, стрес или притисак приликом обављања посла осећају запослени у апотекама у саставу домова здравља (19,0% њих се осећа много и веома много напето, под стресом или притиском).

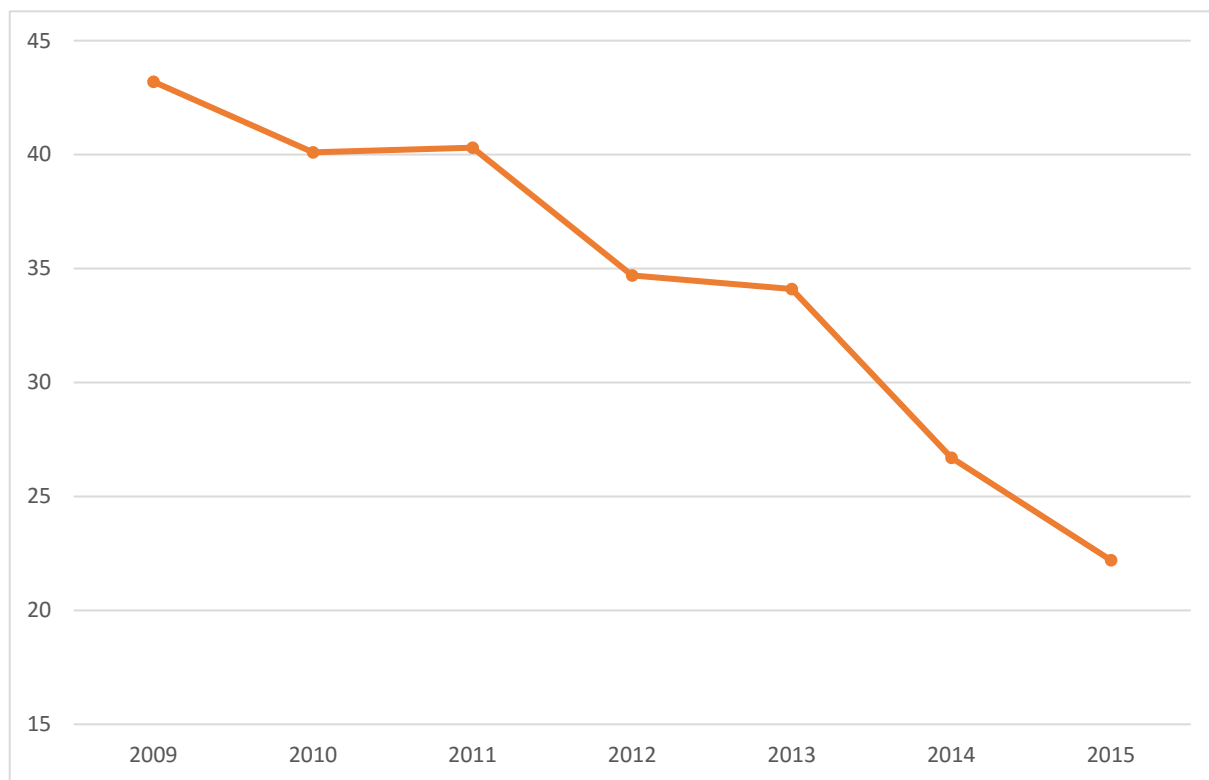
Запослени у апотекама у највећем проценту не осећају разлику у задовољству послом у односу на период од пре пет година (41,0%), а приближно је једнак удео оних који се осећају задовољније и незадовољније (29,6% и 29,4%, респективно). Готово идентичан проценат запослених у апотекама у државном власништву сматра да нема разлике у њиховом задовољству или пак да су незадовољнији послом у односу на период од пре пет година (40,2% и 37,6%, респективно). Већина запослених у апотекама у саставу домова здравља сматра да нема разлике у њиховом задовољству послом у односу на период од пре 5 година (56,4%). Приближно једнак проценат запослених у апотекама у приватном власништву се осећа задовољније или пак као да нема разлике у задовољству у односу на период од пре пет година (41,6% и 40,4%, респективно) (графикон 9).

Графикон 9. Дистрибуција одговора запослених у апотекама према поређењу задовољства послом од пре пет година и данас, у процентима, Србија, 2015.

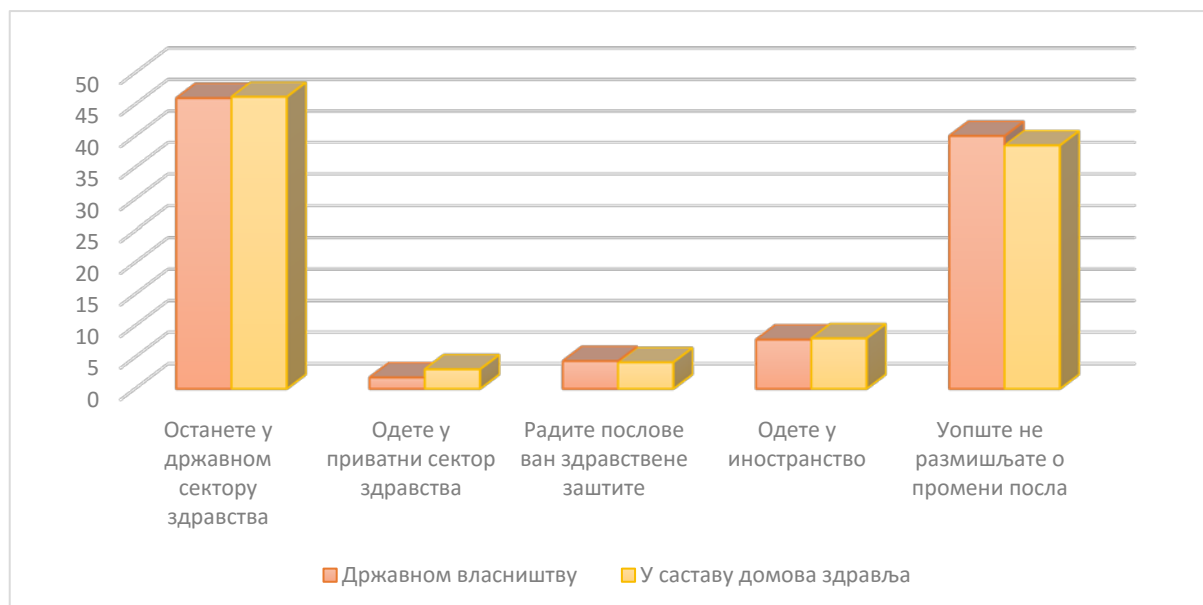
Од 2009. године се константно смањује проценат запослених у апотекама у државном власништву који су задовољнији послом у односу на период од пре пет година (графикон 10). Тренд смањења задовољства послом у односу на период од пре пет година код запослених у државним апотекама је последица озбиљне финансијске кризе у пословању ових апотека, а која је у посматраном периоду све израженија.

Графикон 10. Удео запослених у апотекама у државном власништву који су задовољнији послом у односу на период од пре 5 година, у процентима, Србија, 2009–2015.

Како питање које се односи на планове за посао у петогодишњем периоду није прилагођено за запослене који раде у апотекама у приватном власништву, анализирани су само подаци добијени из апотека у државном власништву и апотека у саставу домова здравља. У новом упитнику одговор на ово питање је проширен са могућношћу да запослени одаберу и одлазак у иностранство. Од укупног броја запослених у апотекама у државном власништву и у апотекама у саставу домова здравља, 46,0% би остало у државном сектору здравства, 39,9% уопште не размишља о промени посла, 7,8% би отишло у иностранство, 4,4% би радило послове ван здравствене заштите и само 1,9% њих би отишло у приватни сектор здравства. Када се упореди дистрибуција одговора запослених у апотекама у државном власништву и у саставу домова здравља према плановима за посао у наредних пет година, уочава се да је она готово идентична (графикон 11).

Графикон 11. Дистрибуција одговора запослених у апотекама у државном власништву и у саставу домова здравља према плановима за посао у наредних пет година, у процентима, Србија, 2015.

Међу запосленима у апотекама у државном власништву и у саставу домова здравља само незнатан број њих ради ван посла у својој установи, и то: 55 у настави, 28 у приватној пракси и 110 у неком другом сектору, 1 у настави и у неком другом сектору и 2 у настави и у приватној пракси и у неком другом сектору.

ЗАКЉУЧАК

Опште задовољство послом међу запосленима у апотекама континуирано опада у претходне две године. Најзадовољнији свим аспектима посла су били запослени у апотекама у приватном власништву, а на супрот томе најнезадовољнији су били запослени у апотекама у саставу домова здравља. Аспект са којим су запослени најзадовољнији је непосредна сарадња са колегама, а најнезадовољнији су финансијском надокнадом за рад. У апотекама у државном власништву се у протеклих седам година бележи константно смањење процента запослених који су задовољнији послом у односу на период од пре пет година.

Предлог мера за унапређење праћења и анализе задовољства запослених у апотекама је следећи: изменити два питања која нису прилагођена за запослене у приватном сектору („Када размишљате о послу у наредних пет година...“ и „Да ли поред посла који обављате...“), да би извештавање из приватног сектора било већег обима и квалитета; увести додатне категорије у оквиру питања које се односи на занимање

запослених (фармацеут, фармацеутски техничар) чиме би се унапредио квалитет испитивања и смањило неразумевање садржаја упитника.

ЛИТЕРАТУРА

1. Padiyara RS, Komperda KE. Effect of postgraduate training on job and career satisfaction among health-system pharmacists. *American Journal of Health-System Pharmacy*. 2010;67(13).
2. Moghadama MJF, Peiraviana F, Naderib A, Rajabzadehc A, Rasekha HR. An Analysis of Job Satisfaction among Iranian Pharmacists through Various Job Characteristics. *Iranian Journal of Pharmaceutical Research*. 2014;13(3):1087-96.

ПРИЛОГ

Упитник о задовољству запослених у апотекама, дистрибуција одговора исказана у валидним процентима, Србија, 2015.

МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА
Републике Србије

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СРБИЈЕ
„Др Милан Јовановић Батут“

У којој мери сте задовољни?	<i>Веома незадовољан</i>	<i>Незадовољан</i>	<i>Ни задовољан ни незадовољан</i>	<i>Задовољан</i>	<i>Веома задовољан</i>	<i>Не односи се на мене</i>
1. Адекватношћу опреме за рад	1,6	6,4	18,4	45,1	28,0	0,4
2. Распоживим временом за обављање посла	1,2	5,1	14,4	51,2	27,8	0,4
3. Распоживим временом за рад са пацијентима	0,8	5,1	15,2	43,7	23,7	11,4
4. Аутономијом у обављању посла – могућношћу да доносите одлуке	1,5	4,0	16,6	45,2	29,4	3,4
5. Могућностима да у раду користите сва своја знања, способности и вештине	1,1	4,0	13,9	43,2	36,6	1,1
6. Уважавањем и вредновањем Вашег рада	3,3	7,7	18,4	39,9	30,1	0,7
7. Непосредном сарадњом са колегама	0,5	1,5	8,3	38,8	50,4	0,6
8. Непосредном сарадњом са претпостављенима	1,4	1,9	9,7	39,0	47,0	1,0
9. Односом пацијената према Вама	0,5	2,3	12,7	41,9	31,4	11,1
10. Могућностима за професионални развој/ континуирану едукацију	2,1	6,3	16,2	39,6	31,3	4,5
11. Финансијском надокнадом за рад	8,2	16,5	24,4	33,0	17,5	0,4

12. Руковођењем и организацијом рада у установи	3,0	6,6	18,8	39,9	28,9	2,8
13. Добијањем јасних упутстава шта се од вас очекује у оквиру посла	1,6	4,0	15,2	46,3	32,2	0,8
14. Могућношћу да изнесете своје идеје претпостављенима	2,1	4,1	15,1	42,8	34,3	1,5

15. Колико сте приликом обављања посла напети, под стресом или притиском?

Нимало	20,9
Мало	24,8
Умерено	38,3
Много	11,2
Веома много	4,7

16. Када поредите колико сте били задовољни послом пре пет година и данас, да ли сте сада?

Задовољнији послом	29,6
Нема разлике	41,0
Незадовољнији послом	29,4

17. Када размишљате о послу у наредних пет година, да ли планирате да:*

Останете у државном сектору здравства	46,0
Одете у приватни сектор здравства	1,9
Радите послове ван здравствене заштите	4,4
Одете у иностранство	7,8
Уопште не размишљате о промени посла	39,9

*Како питање није прилагођено запосленима у приватном сектору у анализу су укључени само запослени из државног сектора.

18. Узимајући све наведено у обзир, оцените задовољство послом који сада обављате:

Веома незадовољан	2,4
Незадовољан	7,1
Ни задовољан ни незадовољан	24,3
Задовољан	48,8
Веома задовољан	17,4

19. Пол:

Мушки	9,2
Женски	90,8

20. Године старости:

Мање од 35	35,0
35 до 54	53,2
Више од 55	11,8

21. Занимање:

Лекар	1,7
Медицинска сестра/техничар	18,5
Здравствени радник – друго занимање	64,8
Здравствени сарадник	1,8
Административни радник	7,5
Технички радник	5,7

22. Да ли тренутно обављате неку од руководећих функција?

Да	18,2
Не	81,8

23. Да ли поред посла који обављате у Вашој установи радите и:

дозвољено је заокружити више од једног одговора

У настави	29,0
У приватној пракси	14,5
У неком другом сектору	56,5

*Како питање није прилагођено запосленима у приватном сектору у анализу су укључени само запослени из државног сектора.